

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

### מחוץ לשיירה ובתוכה: דליה רביקוביץ על רקע שירת "דור המדינה" והסובייקט הנשי החדש - 17910

תאריך עדכון אחרון 06-07-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר גדעון טיקוצקי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [giddon.ticotsky@mail.huji.ac.il](mailto:giddon.ticotsky@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

תאור כללי של הקורס:

שירתה של דליה רביקוביץ היא "באר חלב באמצע העיר" (אם לשאול את הדימוי הנפלא משיר של חזי לסקלי): היא מקור השראה נדיר לקוראים ולקוראות, ליוצרים וליוצרות, ויש בה מיזוג יוצא דופן של פגיעות ועוצמה, ארכאיות ומודרניות, הרמטיות ובהירות. השיעור יעניק מבט פנורמי על יצירתה של רביקוביץ הן בפני עצמה והן בזיקה לספרות העברית (בייחוד לשירת "דור המדינה", אבל גם לשירת ספרד, למשל). נתמקד בסוגיות שיצירת רביקוביץ מעלה ובהן עליית "הסובייקט הנשי החדש" – קול נשי שטרם נשמע עד אז בספרות העברית ובחברה הישראלית; רטוריקה וכנות; שירה ופוליטיקה; הפער בין הפרסונה השירית לבין הפרסונה הביוגרפית, ועוד. לצד השירים, נתוודע אל הסוגות הנוספות שבהן יצרה רביקוביץ, ובהן הפרוזה שלה, כתיבתה העיונית וכתיבתה הפזמונאית ("שובי לביתך" ועוד). השיעור ינוע בצירים כרונולוגיים ותמטיים, ובין השאר נבחן עד כמה יצירתה של רביקוביץ חריגה על רקע זמנה או דווקא מייצגת אותו; עד כמה יצירתה והפרסונה השירית שלה היא insider או outsider בספרות העברית ובחברה הישראלית.

מטרות הקורס:

היכרות עם עולמה של דליה רביקוביץ – חייה ויצירתה; היכרות עם זרמי-עומק בספרות העברית החדשה ובחברה הישראלית; פרשנות שירה בהקשריה הרחבים: הביוגרפיים, התרבותיים וההיסטוריים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לפרש יצירת ספרות בהקשריה ההיסטוריים והתרבותיים הרחבים; להבין לעומק את יחסי הגומלין המתקיימים בין היוצר לבין זמנו ומקומו.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות ודיונים בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

(הסדר ייקבע בהמשך): והביוגרפיה והביוגרפיה ליטררית של רביקוביץ; זיקת שירתה לשירה העברית בימי הביניים; היבטים מגדריים של השימוש בלשון המקורות; "המעבדה הפואטית" של רביקוביץ; התקבלות שירתה; כנות לעומת "רטוריקה של כנות" בשירה; דורות בספרות: ההתמודדות המורכבת עם נוסח זך והזיקה לשירת אלתרמן, רטוש וגולדברג; מודלים אנכיים, אופקיים ומשתרגים של השפעה והשראה, אצל יוצרים ואצל יוצרות; "הרגישות החדשה" בקולנוע ובספרות העברית בשנות השישים והשבעים; פזמוניה של רביקוביץ וכתיבתה לילדים; פגיעות, אירוניה וסרקזם בשירתה; Confessional ובאינטימפאדה הראשונה לבנון במלחמת המחאה שירת; הלירי השיר של "ווידויות" והאיכויות Poetry הראשונה; הספרות והחיים

### חומר חובה לקריאה:

(במהלך השיעור תימסרנה הפניות לקריאה ממוקדת בספרים הבאים):  
דליה רביקוביץ, 'קבוצת הכדורגל של ויני מנדלה' [אסופת סיפורים], הספרייה החדשה, הקיבוץ המאוחד - ספרי סימן קריאה, 1997.  
דליה רביקוביץ, 'כל השירים', עורכים: גדעון טיקוצקי ועוזי שביט, הקיבוץ המאוחד, 2010.  
חמוטל צמיר ותמר ס' הס (עורכות), 'כתמי אור: חמישים שנות ביקורת ומחקר על יצירתה של דליה רביקוביץ', הקיבוץ המאוחד, 2010.  
גדעון טיקוצקי, 'דליה רביקוביץ - בחיים ובספרות', הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה וידיעות אחרונות - ספרי חמד, סדרת ספרי פרס בהט, 2016.  
דליה רביקוביץ, 'הזהב ותפוחי האדמה: רשימות ומאמרים', עורך: גדעון טיקוצקי, הקיבוץ המאוחד, 2018.  
מיכאל גלזמן, 'שירת הטבועים: המלנכוליה של הריבונות בשירה העברית בשירת שנות החמישים והשישים', הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה וידיעות אחרונות - ספרי חמד, סדרת ספרי פרס בהט, 2018.

### חומר לקריאה נוספת:

Svetlana Boym, 'Death in Quotation Marks: Cultural Myths of the Modern Poet', Harvard Studies in Comparative Literature, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1991.  
Seán Burke, 'The Death and Return of the Author: Criticism and Subjectivity in Barthes, Foucault and Derrida', Edinburgh: Edinburgh University Press, 1992.  
מיכאל גלזמן, "שירת נשים במודרניזם: לקראת היסטוריוגרפיה פמיניסטית", בתוך: 'אדרת לבנימין: ספר היובל לבנימין הרשב', הוצאת המכון הישראלי לפואטיקה וסמיוטיקה ע"ש פורטר והקיבוץ המאוחד, 2001, כרך ב, עמ' 118-150.  
חמוטל צמיר, 'בשם הנוף: לאומיות, סובייקטיביות ומגדר בשירת שנות החמישים והשישים', עריכה מדעית: אורלי לובין, עורך הסדרה: יגאל שוורץ, סדרת "מסה קריטית", מרכז "הקשרים" וכתר, 2006.  
אורי ברנשטיין, 'על הפרסונה, ופרקים אחרים על השירה', עריכה: דן שביט, הקיבוץ המאוחד, 2008.  
דנה אולמרט, 'בתנועת שפה עיקשת - כתיבה ואהבה בשירת המשוררות העבריות הראשונות', הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה וידיעות אחרונות - ספרי חמד, סדרת ספרי פרס בהט, 2012.

### הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %  
הרצאה 10 %  
השתתפות 25 %  
הגשת עבודה 0 %  
הגשת תרגילים 5 %  
הגשת דו"חות 0 %  
פרויקט מחקר 60 %  
בחנים 0 %  
אחר 0 %

---

מידע נוסף / הערות:

דרישות הקורס: נוכחות בשיעור והשתתפות פעילה בדיונים; קריאת החומר הנדרש; סיכום אחד השיעורים; הרצאה קצרה בפני הכיתה (7-10 דקות); עבודת סיכום.